

Sam'al kral listesi

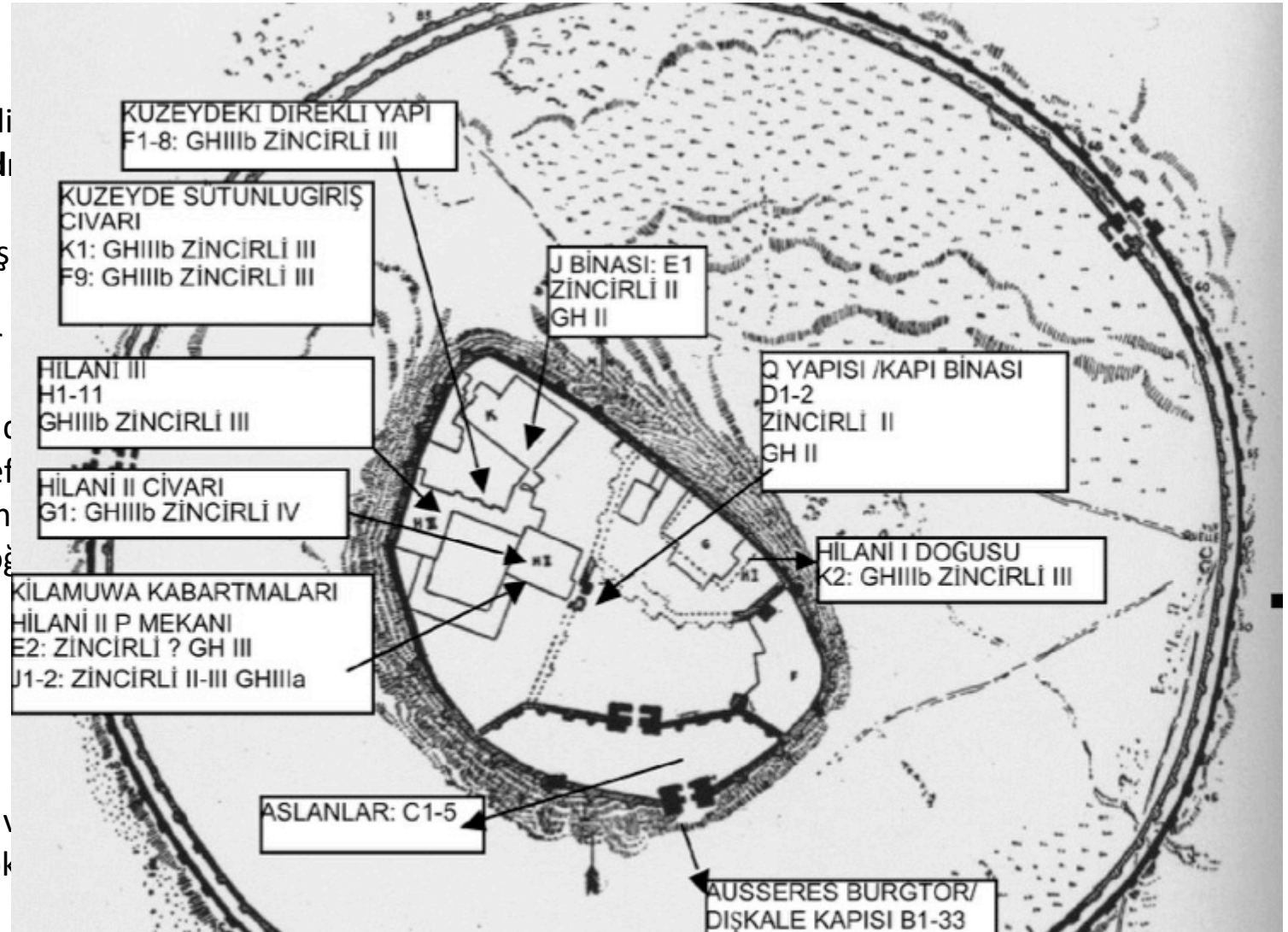
Kilamuwa		845-824 arasında bir tarihte tahtta olmalı
Qaral		
oğlu I. Panamuwa		?.. - 770
Barsur		
oğlu II. Panamuwa	III. Tiglatpaleser	744-727
Barrakib		

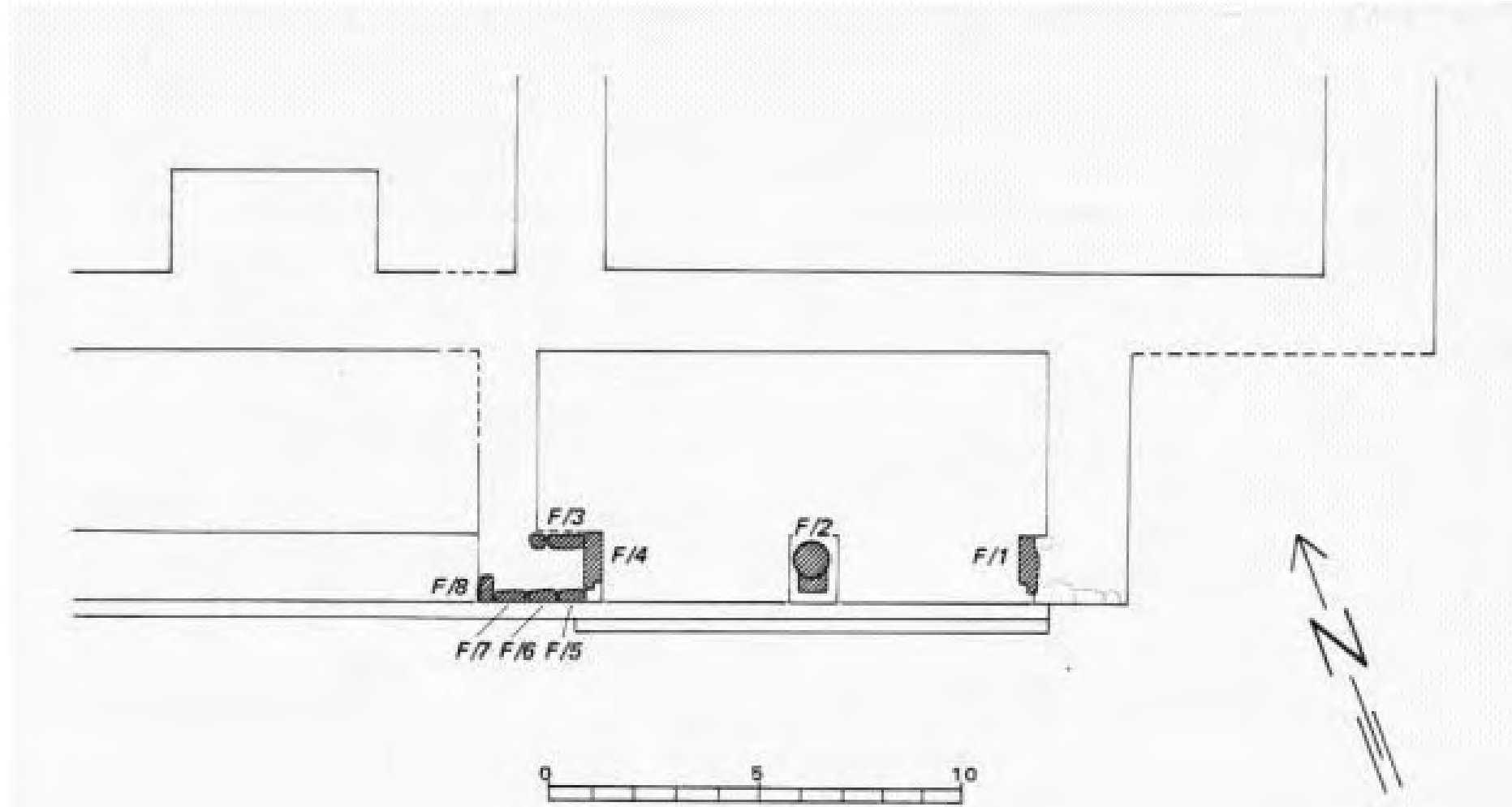
Barrakab Dönemi Eserleri: (F: NÖRDLİCHER HALLENBAU/Kuzeydeki Direkli Yapı; K/1 Hükümdar ortostad Kuzeydeki sütunlu girişin güneyindeki avluda bulunmuş)

II. Panamuwa: III. Tiglatpaleser

II. Panamuwa 733-2 yıllarında Assur ordusunun müttel olarak Şam yakınlarında savaşırken ölmüş ve yerine oğlu Barrakib tahta çıkmıştır.

Zincirli-Sam'al'da Barrakab'ın egemen olduğu yıllarda, İçkale/Sitadelin saray yapılarında heykel, kabartma ve kaideleri ile başlıkları daha çok stilize bitkisel motiflerle

Plan 10: Zinciri, Nördlicher Hallenbau

F/1 Hükümdarlı köşe ortostadı Barrakab in situ Bazalt y. 112; a: g. 116; b: g. 41 cm. Berlin GH IIIb/Zincirli III Samice:

“ben Barrakab, Panamu’nun oğlu, benim tanrım Baal, Harran”

K/1 Hükümdar ortostadı

Kuzeydeki sütunlu girişin güneyindeki avluda bulunmuş

Bazalt

y. 131; g. 87 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III

Sami alfabesiyle yazıt.

K/11 Hükümdar ortostadı parçası Bazalt

F/4 ile ilişkili olmalı.

y. 44; g. 45 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

Samice kitabeli

F/2

Sfenksli sütun kaidesi

tahrip edilmiş

Bazalt

y. 100; rekonst.uz. 144;

g. 75 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III/IV

Sami alfabesiyle yazıtlı

F/3 Yemek sahnesi ortostadı

F/3-8 bir arada

bir parça in situ, diğeri ikincil kullanımdan

Bazalt

g. 80 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/4 (Resim yok)

**Yemek sahnesi
ortostadı parçası**

F/3-8 bir arada.

Bazalt

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/5

Müzik sahnesi ortostadı

F/3-8 bir arada
eski konumuna yakın.

2. kez kullanılmış.

Bazalt

y. 83; g. 70 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

F/6-7 Müzisyenler ortostadı

F/3-8 bir arada

eski konumuna yakın dolgudan.

Bazalt

y. 114; ikisinin g. 153 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III

**F/8 a: Müzisyenler ve
b: hizmetkarlar köşe ortostadı**

F/3-8 bir arada

Parçaların bir kısmı dolgudan,
bir kısmı 2. kez kullanılmış.

Bazalt

y. 114 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III

GHS IIIb/Zincirli IV stil grubuna ait eserlerden:

F/9 Sunu (kuzu) getiren figür ortostadı

Kuzeydeki sütunlu girişin civarındaki
dolgudan.

Bazalt

y. 110; g. 66 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

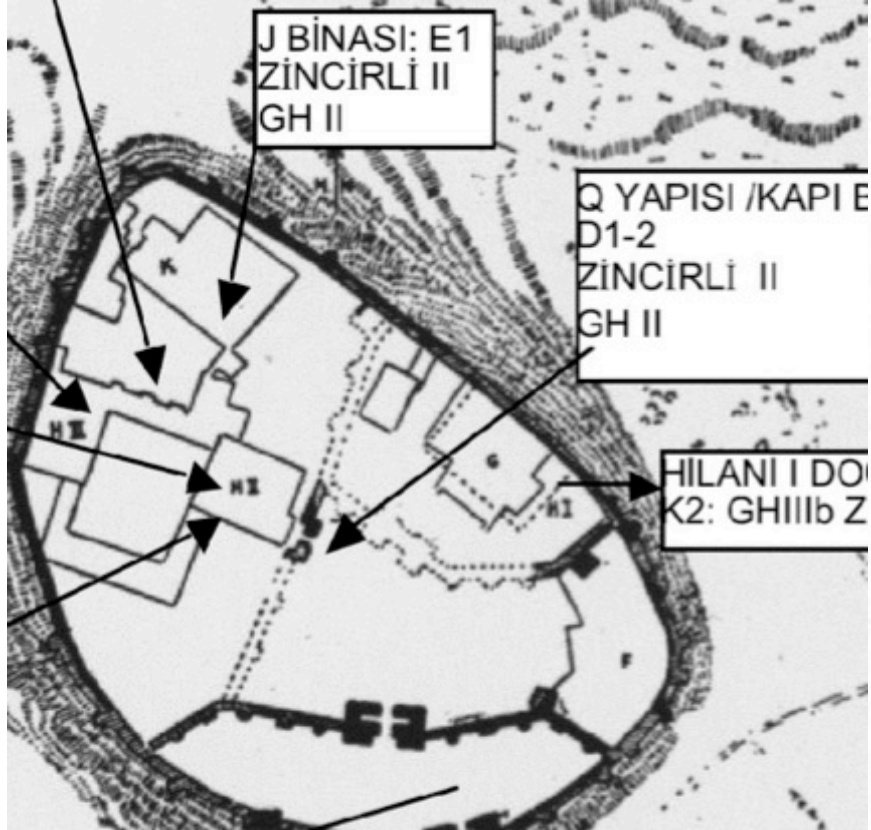
Herhangi bir yapıya bağlanamayan eserler
K/2 Ziyafet sahneli bir mezar steli
İçkale'deki Hilani I yapısının doğu duvarında
bulunmuş.

Bazalt

y. 152 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

Digital reconstruction of the Kalumawa Stone chamber (Trevia Sasi)

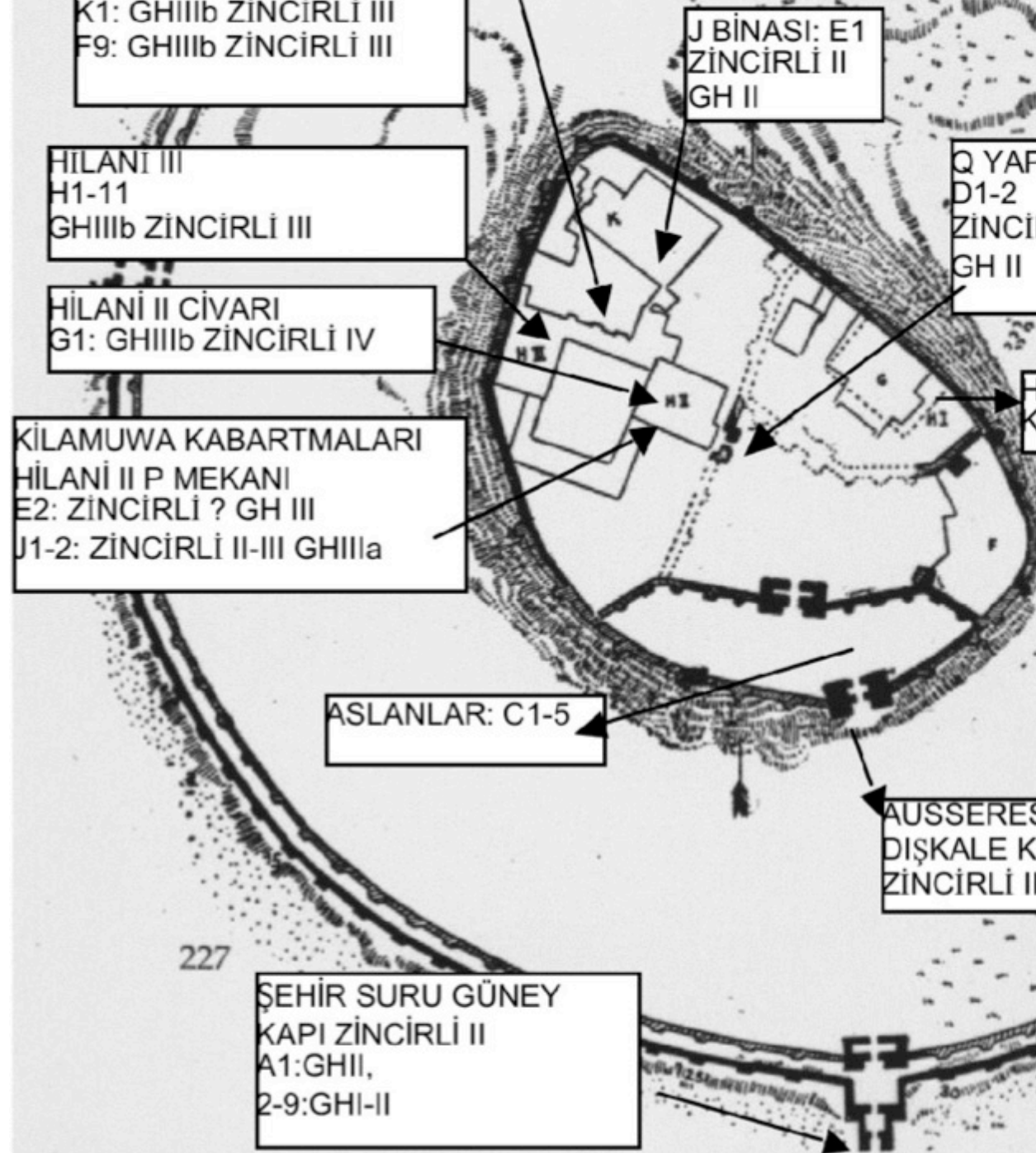
I. KATUMUWA STELE (CAST)

Man-made materials (Original: basalt)
Gary Staab, 2013
Original: Iron Age II, ca. 745-732 BC
Original: Turkey, Zincirli, Area 5
Original excavated by the Oriental Institute, 2008
99 x 72 x 25 cm
OIM C5677

FIGURE 12. The Katumuwa Stele (drawing by James D. Sorenson, courtesy of the Westview Expedition to Zincirli).

Hilani III eserleri: GHS IIIb/Zincirli IV

Ortadaki boşluğun batı yakasındaki büyük bina. Doğu cephesinde eserler görülür. Bunlardan bir kısmı in situ olarak tespit edilmiş. Girişin iki tarafında yürüyen figürler tasvir edilmiş. Toplam 45 figür tahribat içinde veya ikinci kullanımdan tespit edilmiş. (H/4-11). Bu yapıda bezekli çifte sfenkslerden oluşan sütun kaideleri (H/1-2) ve bir de kapı aslanı (H/3) bulunmuştur.

Hilani III ortostadları, öncekilere oranla (80-77 cm.) ve yalnız alt kenarlarında **ince bir silmenin** varlığı gözlenmektedir. Burada konuyu oluşturan yürüyen, **görkemli giysili erkekler alayının** kabartmaları, bu ince silmeye basmakta, başları ise üst kenara dayanmaktadır (H/4-11). Kompozisyon hafif derinleştirilmiş ortostad yüzeyine, yanındakine taşmadan yontulmuştur.

Kabartmalar, oldukça **alçak ve basık** yontulmuştur. Kabartmaların **konturları**, Barrakab dönemi (Zincirli III) stilinde gözlenenlerden çok **daha yumuşak** işlenmiş, **erkek figürlerinin başlarında ve giysilerinde görülen çeşitlilik, tekdüze görüntüye bir canlılık katmaktadır**. Zincirli III stilinde, örneğin Barrakab kabartmasında ve kraliçe stelinde (K/2) **yüzlerde belli olan yumuşak, yuvarlak çizgiler, Hilani III'ün figürlerinde yalnız başlara özgü olmayıp, kollarda, ellerde ve giysilerin kıvrımlarında, plilerde** belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Saçlar ve sakallar Zincirli III stilinin **Arami modasına** uygun işlenmiştir. Bu stilin bir motifi olan **kulak önündeki bukle pek fazla gözüküyor**. Kabartmaların **bazıları başı açık ve saçları üzerinde bant ile** gösterilmiş, **daha çok ise başlarında Arami başlığıyla** gösterilmiştir.

Bu gruptaki kabartmaların bedenleri profilden gösterildiği gibi, cepheden gösterilenleri de vardır. Bu grubun kabartmalarında da kalçalardan yönelen sırt çizgisinde bir **kayılma, geriye taşma** gözlenmekte ve omuzların biri geriye kaymış, **göğüs ise bombe**, ileri taşmıştır (H/5). Bu kabartmalarda ve aynı çizim tasarısına göre yontulmuş bazı figürlerde omuzun biri yok edilmiş ve kol ile el, kısmen bedenın arkasında kaybolmuştur. Buna karşın, **kolların ve ellerin çok iyi işlendiği**, organların yuvarlaklığının, adale ayrıntılarının ve tek tek parmakların şekillendirildiği figürler, bu stilin özgün örnekleridir (H/6-8).

İstanbul'da sergilenen kabartmalardaki, giysilerin zenginliği ve ayrıntılı, yumuşak çizgilerle işlenişi, Arami biçeminin özgünlüğünü ve karakteristiğini en açık biçimde ortaya koymaktadır. **Giysilerde üç parçanın** varlığı görülür: **arkası plili bir gömlek, üstünde eteği geniş saçaklı entari** ve omuzlardan diagonal plilerle inen **şal-manto** (H/4). Saçaklarla bezeli bu şalın bir ucu, bazı kabartmaların elinde gösterilmiştir; bazılarında da iki ucu plilerle bezeli ve aşağı sarkan biçimde

betimlendirilmiştir (Sakçagözü ve Malatya kral heykeli). Bu kabartmalarda da ayaklarda ayrıntıların işlenmediği görülüyorsa da, İstanbul'da sergilenen bir ortostatta, ucu kıvrık hafif sandallar dikkati çeker. İnsan yüzündeki yuvarlaklıkların, saçların ve diğer yüz organlarının özenle biçimlendirilmiş olduğu, kısa ve tıknaz betimleriyle Zincirli IV stil grubunu oluşturan Hilani III'ün kabartmaları, yürüyen bu tören alayına canlı ve sevimli bir ifade kazandırmaktadır.

H/4 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar. in situ Hilani III binasının doğu cephesinin kuzey kısmından.
Bazalt y. 80; g. 160 cm. Nerede? GH IIIb/Zincirli III/IV

H/5 Yüksek rütbeli görevlilerin Geçişi (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.
Hilani III binasının doğu cephesinin kuzey kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 73 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV

H/6 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (tek figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.
Hilani III binasının doğu cephesinin güney kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 58 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/7 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (tek figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güney kısmından.

Bazalt

y. 79; g. 39 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/8 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güney köşesinden.

Bazalt

y. 77; g. 110 cm.

Berlin

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/9 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi (iki figür)

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güneyinden.

Bazalt

y. 80; g. 71 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV

H/10-11 Yüksek rütbeli görevlilerin geçişi

H/4-11 aynı sahneyi oluştururlar.

Hilani III binasının doğu cephesinin güneyinden.

Bazalt

y. ?

Berlin

GH IIIb/Zincirli IV

Sütun kaideleri:

Zincirli ve Sakçagözü kapı aslanlarını yontan Arami sanatçılar, yeni bir hayvan, fantastik yaratık yaratmışlardır:

Sam'al

Sitadel/İçkalesi'nin kapı aslanları; Hilani III'ün P mekanındaki aslanlar (H/3) ile Hilani II'nin kapı sfenksi (G/1) ve sfenkli sütun kaideleri (H/1-2) Arami stilinin özgün öğelerini taşımaktadır. Bu yapıtlarda ortak olan özellikler şunlardır:

Bedene oranla **iri baş** ve torso üzerindeki **yele tüyleri yaprak biçimi** tutamlar halinde işlenmiştir. Bu tarz postun stilizasyonu karında ve bacak arkalarında da görülmektedir.

- Aslan yele tüyleri içinde **kulakların üç katlı formu**, burun üstünde kırışık çizgiler,
- gözlerin altındaki palmet biçimi stilizasyon** (Assur aslanlarında da görülür),
- açık ağız, abartılmış iri köpek dişleri, ağız içinde gösterilmiş dil,**
- aslan vücutlarında ön bacaklar üzerindeki yarım daire/kavis betimi, tüylerin işlenmediği ayrılmış alan; bu alanda bazen x şeklinde çizgiler.**

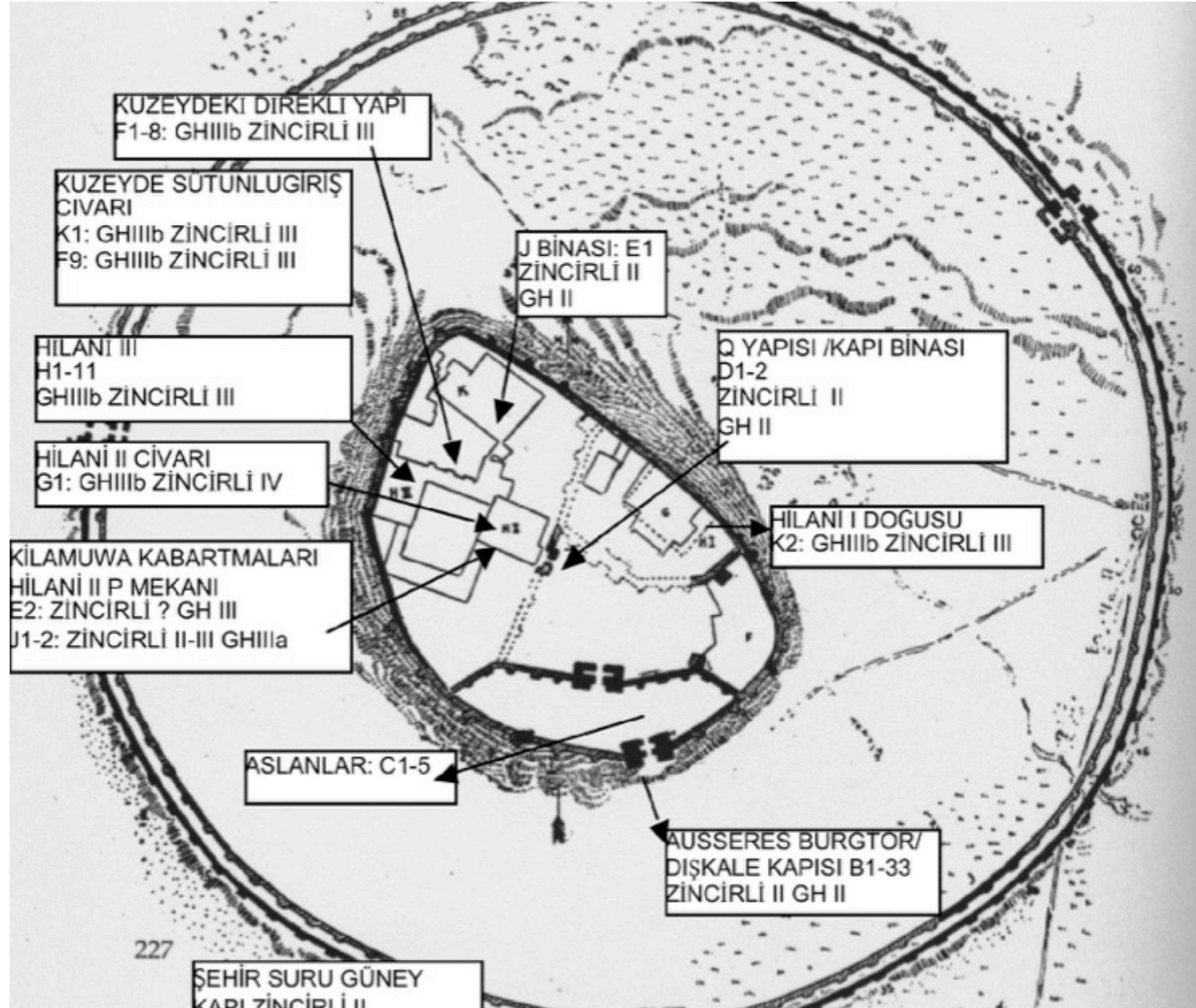
- Ön ve arka bacaklar üzerinde oluk/yivlerden oluşan stilizasyon,
- kalça üzerindeki *W* veya bu çizimin *N* 'ye benzer değişik şekli,
- arka ayaklarda bilek üstü üçlü boncuk stilizasyonu,
- ön ayaklarda pençenin üzerinde yatay dalgalı çizgiler,
- başta ve bedende kübik ve blok biçimi

Ön ve arka Hitit aslanlarında görülen çok iyi belirtilmiş **bombe elmacık kemikleri** de, bu aslan yontularında belirgindir. Sakçagözü aslanlarında da görülen aynı stilistik özellikler ve özellikle arka bacak üzerindeki üçlü boncuk stilizasyonu gibi özel detaylar, bütün bu heykeltaşlık eserlerinin aynı atölyenin ürünü olduklarını kanıtlar. Taş atölyesi de büyük bir ihtimalle, Zincirli'ye 19 km. uzaklıktaki **Yesemek** olmalıdır.

Sadece temelleri korunmuş İçkale Hilani II girişindeki bazalt ortostad üzerindeki sfenks kabartması (G/1) ile Hilani III'ün girişinde, asıl yerlerinde ortaya çıkarılmış olan çift sfenksli sütun kaideleri (H/1-2) GHS IIIb döneminde Arami sanatının gelişmiş baş yapıtlarıdır.

G/1 Sfenks ortostadı

Hilani II binasının girişinden olmalı.

Bazalt

y. 90; g. 120 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli IV?

Sütun Kaideleri:

Sitadel İçkale Hilani tipi yapıların girişlerinde bulunmuş, çifte tambur biçimi ortası boğumlu kaideler, 155 cm çapında, stilize bitkisel motifler, örgü dizileriyle bezenmişlerdir.

Fenike etkili bu sütun kaideleri Arami döneminin özgün yapıtları olup 730-700 yıllarına, yani Barrakab dönemine ve sonuna tarihlendirilmektedirler. Bunlardan, Tel Tainat'taki Hilani tipi yapı girişinde bulunmuş benzerleri de vardır.

Sütun Kaideleri:

Sitadel İçkale Hilani tipi yapıların girişlerinde bulunmuş, çifte tambur biçimi ortası boğumlu kaideler, 155 cm çapında, stilize bitkisel motifler, örgü dizileriyle bezenmişlerdir.

Fenike etkili bu sütun kaideleri Arami döneminin özgün yapıtları olup 730-700 yıllarına, yani Barrakab dönemine ve sonuna tarihlendirilmektedirler. Bunlardan, Tel Tainat'taki Hilani tipi yapı girişinde bulunmuş benzerleri de vardır.

H/1

Sfenksli sütun kaidesi

in situ

Hilani III binasının
girişinden olmalı.

Bazalt

y. 96, uz. 155;

g. 124 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III/IV

H/3 Kapı aslanı in situ

Hilani III binasının güney köşesinden 15 m. uzaklıktaki tahribattan. Bu binaya ait olduğu şüpheli.

Bazalt

y. 154; u. 250; g. 65 cm.

İstanbul

GH III/Zincirli III/IV

Zincirli IV stili kabartmalarının tarihlendirilmesi:

Zincirli IV stili kabartmaları, Barrakab çağının sonuna doğru yapılmış olmalıdır. Kraliçe steli de bunu doğrular. Assur'da M.Ö. 8. yy.ın ikinci yarısı kabartmalarında görülen ve Sargon II dönemi kabartmalarında da gözlenen kol kaslarının belirtilmesi ve bedenlerin geriye kaymış sırt ve omuz çizgisi, ileri taşmış bombe göğüs çizimleri Zincirli IV stilinde de görülür.

P Binası Eserleri: Kesin olarak belli değil.

J/1 Kapı aslanı

2 nolu sütünun yakınındaki tahribatta
bulunmuş

Bazalt

y. 100; u. 130; g. 46 cm. İstanbul
GH IIIb/Zincirli IV?

J/2 Hükümdar ortostadı

P1 nolu oda; Hilani II'nin güney köşesinden 1 m. güneyde bulunmuş

Bazalt

y. 57 cm.

Berlin

GH IIIa/Zincirli II-III

yukarıda işlendi.

Herhangi bir yapıya bağlanamayan eserler:

K/3 At figürlü kaide parçası Hilani II'nin yanında yüzeyde bulunmuş

Bazalt

y.?

Bir parça Berlin'de, kaide bloğu yerinde.

GH III/Zincirli?

Bir sütun kaidesine ait yüksek kabartma olarak işlenmiş.

K/4 Süvarı ortostadı

2 kez kullanılmış olarak
modern evin duvarında bulunmuş.

Bazalt

y.130 cm.

Berlin

GH (I-) II/Zincirli I

K/5 Ziyafet sahnesi? ortostadı

Assur sarayında ikinci kez kullanılmış.

Bazalt

y.?

Berlin

GH ?/Zincirli ?

K/6 Aslan protomu Bazalt

y.190; g. 103 cm.

Adana

GH (I-) II/Zincirli I

K/7 Kuş başlı cin ortostadı Doğudaki bir mezarlıkta bulunmuş.

Bazalt

y.?

Berlin

GH II/Zincirli II

K/8 Sfenks protomu Őehir dıŐında tarlada
bulunmuş.

Bazalt

y.190 ; g. 80 cm.

Gaziantep

GH I (?) / Zincirli ?

K/10 Tahtlı ortostad parçası Bazalt

Hilani III'ün yakınından F/4 ile ilişkili olmalı.

y. 45; g. 45 cm.

İstanbul

GH IIIb/Zincirli III

Gerçin 1 Bazalt
in situ değil
y. 285; g. 120 cm.
Berlin
GH IIIa/Zincirli IV
Hava tanrısı
Samice kitabeli

Sam'al kral listesi		
Kilamuwa		845-824 arasında bir tarihte tahtta olmalı
Qaral		
oğlu I. Panamuwa		?.. - 770
Barsur		
oğlu II. Panamuwa	III. Tiglatpaleser	744-727
Barrakib		

An Old Assyrian tablet that refers to Sam'al (Kültepe c/k 441; 19th cent. b.c.)

-Eleven shekels (92 grams) of tin to the employee from Sam'al (*a-na šú-ḥa-ri-im ša sá-am-a-al*). Five shekels (42 grams) of tin and a seal (made) of hematite to his partners. One mina and two shekels (517 grams) of tin from Ennum-bēlum to the investor. Five carnelian (gemstones) and two *zigašarrum*'s for the timber in Kunukam. Five *dulbātum*'s, a *mulūḥum* and sundry wares, (and) a half-pint ($\frac{1}{4}$ SÌLA) of fine oil, (the value of which was) five-and-a-half shekels (46 grams) of tin, to the *kaššum* (a high official) of Kunukam. Two-and-a-quarter shekels (19 grams) of tin for wine. One-and-a-half shekels (12 grams) of tin to the wife of the *kaššum*. Six-and-a-half shekels (54 grams) of tin to the guide in the mountains.

-Seven *dulbātum*'s, one *mulūḥum* and sundry wares, (the value of which was) five shekels (42 grams) of tin, to the wife of Adu (Haddu), prince of Šiḥwa. Five-sixths of a mina (417 grams) of tin to the palace of Šiḥwa. Two shekels (17 grams) of tin to the mayor. Three shekels (25 grams) of tin to the metalsmith. Three shekels (25 grams) of tin for wine. Fifteen shekels (125 grams) of tin to the *kaššum* of Šiḥwa. Half a mina and five shekels (292 grams) of tin to our escort. All of this I gave when I entered (the town).

Five *dulbātum*'s, two *nigarašum*'s and sundry wares, (the value of which was) one-third of a mina (167 grams) of copper, to the elders. Fifteen shekels (125 grams) of copper for divination. All of this in Tadḥul.

-Three shekels (25 grams) of tin for wine in Šuḥru. One quart (1 SÌLA) of fine oil, ten *dulbātum*'s *ZA-ma-ḥa-am*, one *mulūḥum* and sundry wares of/for (the) children(?) to the palace. Four(?) shares to the (caravan) driver.

Four *dulbātum*'s and sundry wares, (the value of which was) two shekels (17 grams) of tin, to the priest. Three-and-a-half shekels (29 grams) of tin for wine. One-third of a shekel (3 grams) of tin also for wine. All of this I gave in ITI.KAM-im.